

Obre't en català!

Una exposició sobre els hàbits lingüístics
amb la nova ciutadania

En quina llengua habitual creus que els suecs, els suïssos alemanys o els danesos es relacionen en els seus països davant els nouvinguts?

L'hàbit de canviar la llengua amb les persones d'origen estranger, tot i ser molt comú entre els catalanoparlants, és força excepcional en altres comunitats comparables d'estats democràtics.

Es tracta d'una conducta que impedeix a aquestes persones l'accés a la nostra comunitat lingüística, i en molts casos les condemna a portar l'etiqueta d'"immigrants".

En aquesta exposició volem mostrar l'oportunitat que ens ofereix la nova immigració per tal d'abandonar actituds acomplexades i pròpies d'un context de repressió, i adoptar formes més inclusives i obertes per relacionar-nos, sense renunciar a la llengua catalana.

*Si el teu món parla català,
comparteix-lo en català*

Patricia Gabancho

No s'hi val a queixar-te que els immigrants no saben català i parlar-los sempre en castellà... per si de cas.

Sigues generós: parla català amb els novinguts. És la manera d'obrir-los la porta a la integració cultural, la que permet de debò els intercanvis.

A Catalunya es parlen centenars de llengües. Però català i castellà continuen sent les opcions bàsiques de relació social. Saber-ne només una dona la meitat de les oportunitats. I la meitat de la realitat. Obre portes: aprendre català no és fàcil, però és el camí per deixar de ser un immigrant.

Quan parles en castellà amb un immigrant, no li fas un favor: el fas un immigrant per sempre més. Deixa que sumi la teva cultura a la seva. Deixa l'entrar en el teu món.

Potser creus que un immigrant no pot aprendre la llengua del país? I per què?

Si el teu món parla català, comparteix-lo en català. Veuràs que bé que va. Tho dic com a immigrant que vaig ser.

PATRÍCIA GABANCHO

Periodista i escriptora. Va néixer a Buenos Aires, de pares "porteños" i avis immigrants.

Viu a Catalunya des del 1974. Ha après una cosa: que saber o no saber una llengua determina els camins de la vida que fas i la que faràs. Ha treballat en català, en castellà i en anglès. El seu ofici és observar, reflexionar i escriure, i li sembla el millor ofici del món.

www.plataforma-llengua.cat

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

La immigració en la societat catalanoparlant

La immigració actual no és pas un fet nou en els territoris de parla catalana. Des de fa segles els corrents migratoris han estat un tret característic i motor de la nostra societat.

Sense aquesta immigració, ara seriem una societat econòmicament mediocre i amb menys de la meitat de la població.

Molta dels cognoms més comuns mostren l'empremta d'una immigració tan diversa com l'actual, com feu la dels occitans als segles XIX i XX, o la dels catalans als segles XVI i XVII, i la d'altres comunitats que s'havien establert en nous territoris (arabs, jueus, italians, etc.).

Aguadó: transcripció catalana del castellà *aguardar* (que veu aigua).

Azencia: derivació de l'aràbic, una de la tribu *Zenata*.

Faura: del provençal *faure*, 'ferre'. Altres hi veuen però l'arab *fa'ra*, 'font'.

Fratre: forma occitana del llatí *frater*, 'germà'.

Eximeno: derivació del nom *Eximenis*, 'fill d'Eximenis'. O adaptació del castellà *Jimeno*: 'fill de Jimeno'.

Crespi: del cognom italià *Crespi*, derivat del nom llatí *crispus*, 'cresp, de pèl cresp'.

Llossa: prové del castellà *lozano*, 'gallard, de bona presència'.

Dellau: del cognom occità *Delfaud*, derivació "del faig".

Estruch: cognom de fortuna per a un infant nascut "amb bon astre, afortunat".
Fregüent entre els jueus mediterranis.

Gavaldà: de l'occità *Gavaudan*, comarca del Llenguadoc.

Massot: del nom personal àrab *Mas'ud*.

Font: Joan M. Albaigés, 2002. 1 Col·lecció Castellans i Francesos, 2000

El que és novetat al segle XXI és la gran diversitat d'origens de la població que ha immigrat al territori catalanoparlant en pocs anys. Tenim una població més heterogènia, d'unes 180 nacionalitats diferents i més de 250 llengües.

Per això, a més de la seva aportació econòmica al país, la pluralitat de maneres de veure el món i d'encarar les situacions quotidianes són una font d'aprenentatges que no podem deixar-nos perdre.

EL CATALÀ,
LLENGUA COMUNA

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Una llengua viva
per aprendre

només EN CATALÀ es pot dir
t'estimo
prova-ho

La capacitat de la població de parlar dues o més llengües és un fenomen habitual en molts països d'arreu del món i no només, com és sabut, als països desenvolupats. En els països rics, el que cada cop és més estrany avui dia és la tendència cap al monolingüisme.

Així doncs, aprendre una altra llengua com el català pot ser un fet completament normal per a les persones que han arribat recentment. I més si es té en compte la vitalitat del català, una llengua d'uns nou milions de parlants, i que és palpable en els diversos àmbits de la vida quotidiana: a les universitats, a l'educació, a l'Administració, al treball, a la literatura, a les noves tecnologies, als mitjans de comunicació, als esdeveniments artístics, etc.

SABEN PARLAR TRES LLENGÜES...

L'any 2005, el 28% dels ciutadans de la UE i de Bulgària, Romania, Croàcia i Turquia afirmaven parlar dos idiomes estrangers suficientment bé per mantenir una conversa.

FONT: EUROBARÒMETRE ELS EUROPEUS I LES SEVES LLENGÜES, BASAT EN ENQUESTES FETES AL NOVEMBRE I DESEMBRE DEL 2005 A 28.694 ENQUESTATS.

CADA VEGADA HI HA MÉS INTERESSATS!

Evolució del nombre d'inscrits als cursos del Consorci per a la Normalització Lingüística de Barcelona (2005-2006).

L'any 2006 van haver-hi 91.142 inscrits, un 25% més que el curs anterior.

FONT: CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

S'HAN DUPLICAT ELS ALUMNES!

Evolució dels cursos organitzats per entitats i associacions culturals de Barcelona (2005-2006). S'ha duplicat, dels 648 alumnes inscrits el 2005 s'ha passat als 1.382, la majoria dels quals són d'origen estranger.

FONT: CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Jo ja parlo 6 llengües
(mandinga, wolof, francès,
soninke, etc.). Parlar-ne una
més, com el català, no suposa
cap problema per a mi.

Qui ha d'adaptar-se?

La integració de les persones nouvingudes no només depèn de la seva voluntat i del seu esforç; també és fonamental que la societat d'acollida no es mantingui hermètica i s'emmotlli en aquest procés d'inclusió social.

PLATAFORMA PER LA LLENGUA
Guia pràctica d'acollida lingüística

Guia de recursos per a l'acollida destinada als agents educatius

L'accés a la llengua pròpia del territori és un recurs que hem de facilitar si no volem crear una societat dividida entre ciutadans de primera i de segona, i per tant, una societat excloent.

Al nostre país, encara podem decidir si volem avançar o no cap a la cohesió social.

Una nova forma d'exclusió social

Al nostre país, el coneixement del català aporta seguretat i autonomia a l'hora d'actuar en els diversos àmbits de la vida. Si no facilitem als nouvinguts el contacte amb aquesta llengua, els serà més difícil l'accés a altres drets com el treball, l'educació, la sanitat, etc.

A més a més, l'hàbit dels catalanoparlants de canviar de llengua amb qui és d'origen estranger és una actitud paternalista que el que aconseguim, finalment, és mantenir-los a distància i impedir que es barregin amb nosaltres.

**Parla-li
en català**

no el discriminis

www.plataforma-llengua.cat

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Trencar murs del passat

La conducta de convergir cap al castellà va ser reforçada sobretot als anys 60 i 70 durant la dictadura franquista, amb la persecució del català i les dificultats que van limitar l'adopció d'aquesta llengua als nouvinguts.

Encara que hagi canviat l'entorn des de llavors, mantenim aquest hàbit un 70% dels catalanoparlants, sense qüestionar-nos si és apropiat en el context actual.

Avui dia, la majoria de la població del domini lingüístic entén el català, però la vigència d'aquest hàbit no permet que es pugui emprar més àmpliament.

**EN CATALÀ
TRENQUEM MURS
OBRIM FRONTERES**

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Transformar aquesta conducta, doncs, no només beneficiaria la nostra llengua; també contribuiria a disminuir la discriminació actual envers les persones nouvingudes i sectors no catalanoparlants.

Si compartir, és viure,
compartir la llengua
és viure millor!

Algunes idees per motivar l'aprenentatge de la llengua:

1. En lloc de pressionar-los perquè aprenguin la llengua, podem donar-los arguments seductors: és la llengua que aprenen els seus fills o filles a l'escola, els pot proporcionar confiança i seguretat, la gent d'aquí valora positivament que els nouvinguts s'expressin en català, es pot obtenir un certificat que pot ser útil per trobar feina, etc.

2. Podem transmetre el valor afegit del català: davant la percepció dels altres, parlar català afavoreix el fet de ser considerat com un ciutadà més i, per tant, a fer desaparèixer l'estigma d'"immigrant".

3. Sovint, la motivació més gran no sorgirà només del que els diguem o com ho diguem, sinó també a través del que fem: que ens sentin parlar català.

Alguns suggeriments per emprar el català amb les persones nouvingudes que no el coneixen:

1. Si no ens entenen, podem parlar a poc a poc, simplificant el vocabulari i les frases que utilitzem, i ajudar-nos de gestos, imatges, mimica, etc.

2. Només en casos puntuals que ens diuen que no ens entenen, ens plantejarem de canviar de llengua i adaptar-nos a la llengua que sigui més propera a l'interlocutor, si la coneixem. Tanmateix, és sorprenent veure com en la majoria de situacions ens podem fer entendre en català.

Algunes orientacions per a una actitud assertiva amb l'ús de la llengua:

1. Parlar sempre en català, independentment de la cara que facin, de com vesteixin o del color de la pell. És important, ja que d'aquesta manera evitem qualsevol tipus de discriminació.

2. Prendre'ns amb la màxima normaltat el fet de parlar català i no caure en el parany d'haver-nos de justificar. El català és la nostra llengua com el francès és la d'un francès i l'alemany la d'un alemany.

3. Si ens diuen que aquí hi ha dues llengües, els podem indicar que no és ben bé així: aquí es parlen més de 250 llengües i la llengua pròpia del país és el català, encara que a l'escola s'aprèn normalment també l'anglès i el castellà.

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Què faig si...?

Algunes suggeriments que poden ser útils per alguns situacions quotidianes per que la llengua catalana

Obre't en català!

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística

Amb la col·laboració de:

Asociación de Mujeres Ecuato-guineanas E'Waiso Ipola
Asociación de Profesionales Bolivianos en Barcelona (APBB)
Associació Catalana de Residents Senegalesos
Associació d'Amics del Poble Marroquí (ITRAN)
Associació de Dones Amazigues Tamettut
Associació d'Estudiants i Investigadors Xinesos de Catalunya
Associació de Tallers Afrocatalans (ATAC)
Associació de Treballadors Immigrants i Marroquins de Catalunya (ATIMCA)
Associació de Treballadors Pakistanesos
Centre Cultural Islàmic Camí de la Pau
Centro Boliviano-Catalán
Comunitat Palestina de Catalunya
Cornellà Sense Fronteres (membre del grup Agraw N Catalunya)
El Mirador dels Immigrants
Federació d'Associacions Americanes de Catalunya (FASAMCAT)
Federació d'Entitats Bolivianes a Catalunya (FEDEBOL)
Llactacarú (Asociación de Inmigrantes Ecuatorianos en Catalunya para la Solidaridad y la Cooperación)
Rede.cat
Veu Pròpia

Coordinació: Gemma Ponsa

Textos: Plataforma per la Llengua

Correcció: Plataforma per la Llengua

Disseny gràfic i maquetació: Clío Traç, scc

Plataforma per la Llengua - "Obre't en català", Barcelona, octubre de 2008

Fonts:

ALBAIGÉS, JOSEP M.: El gran llibre dels cognoms catalans. Edicions 62, Barcelona, 2005.

CASTELLANOS, C. I HASSAN, A.: "La presència de la llengua amaziga (o berber)" a Raó de Sociolingüística catalana. Núm. 14-15, any 2000.

COMISSIÓ DE L'ÚS INTERPERSONAL DEL GCS: Conclusions de les Jornades d'Estudi sobre l'Ús Interpersonal del Català (en línia), Grup Català de Sociolingüística, Barcelona, 2001.

< <http://www.sociolingüística.org/nouweb/admin/pdf/pdfRqgeC.pdf> >

EL HACHMI, NAJAT: Jo també sóc catalana. Columna Edicions, Barcelona, 2004.

JUNYENT, M. CARME: Les llengües a Catalunya. Universitat de Barcelona, Octaedro, Barcelona, 2005.

PLATAFORMA PER LA LLENGUA: Què faig si...?, 3a edició, Plataforma per la Llengua, Barcelona, 2008.

PLATAFORMA PER LA LLENGUA: Guia pràctica d'acollida lingüística. Guia de recursos per a l'acollida en llengua catalana destinada als agents educatius i socials. Plataforma per la Llengua, 2a edició, Barcelona, 2008.

PORTAL DE LA UNió EUROPEA: <http://europa.eu>